

Sygn. akt III AUa 623/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Małgorzata Pasek
Sędziowie	sędzia Elżbieta Czaja sędzia (del.) Danuta Dadej-Więsyk (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2019 r. w Lublinie

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie prawa do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 5 czerwca 2019 r. sygn. akt IV U 921/18

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Zamościu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Danuta Dadej-Więsyk Małgorzata Pasek Elżbieta Czaja

Sygn. III AUa 623/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 17 sierpnia 2018 r., odmówił wnioskodawcy K. S., przyznania prawa do emerytury, ponieważ - jak przyjął, wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r., nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja, a.e.).

W wyniku rozpoznania odwołania od opisaney decyzji Sąd Okręgowy w Zamościu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 5 czerwca 2019 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił K. S. prawo do emerytury od

dnia(...) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz K. S. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca K. S., ur. (...), posiadający zawód kierowcy-mechanika, od dnia 2 listopada 1998 r., ma ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 149), k. 28-29 a.e.

W dniu 30 lipca 2018 r. zgłosił w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (60 lat), w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach.

Po rozpoznaniu tego wniosku, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Nie było sporne, przy wydawaniu tej decyzji, że wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i na dzień 1 stycznia 1999 r. posiada 25 lat składkowych i nieskładkowych.

Sąd Okręgowy podkreślił iż wyłączną przyczyną odmówienia wnioskodawcy przez organ rentowy przyznania prawa do emerytury, było ustalenie organu rentowego, że wnioskodawca na graniczną datę 1 stycznia 1999 r., nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zdaniem organu rentowego wnioskodawca legitymuje się 13-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, jako pracy na kolei, od 1 lipca 1978 r. do 30 czerwca 1991 r.

W okresie od 25 sierpnia 1975 r. do 31 października 1997 r. wnioskodawca był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w B. (nazwa Zakładów w dniu rozwiązania stosunku pracy).

Pracował kolejno na następujących stanowiskach:

- 1) od 25 sierpnia 1975 r. do 31 grudnia 1975 r. - mechanika napraw pojazdów samochodowych (praca w kanałach remontowych), 4 miesiące i 7 dni;
- 2) od 1 stycznia 1976 r. do 31 października 1977 r. - kontrolera technicznego wyrobów,
- 3) od 1 listopada 1977 r. do 31 sierpnia 1982 r. - robotnika rozdzielni robót,
- 4) od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1993 r. - mechanika napraw pojazdów samochodowych (praca w kanałach remontowych), 11 lat i 4 miesiące,
- 5) od 1 stycznia 1994 r. do 31 października 1997 r. - ślusarza.

Okres pracy wnioskodawcy od 1 lipca 1978 r. do 30 czerwca 1991 r. jest okresem pracy na kolei (13 lat).

Po uzupełnieniu tego okresu o okresy wykonywania przez wnioskodawcę pracy w kanałach remontowych, na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych (od 25 sierpnia 1975 r. do 31 grudnia 1975 r. oraz od 1 lipca 1991 r. do 31 grudnia 1993 r. - łącznie 2 lata, 10 miesięcy i 7 dni), Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r., posiada 15 lat pracy na kolei i w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (akta osobowe wnioskodawcy).

Okres ten (15 lat, 10 miesięcy i 7 dni) należy pomniejszyć o okresy przebywania wnioskodawcy na urlopach bezpłatnych: w 1982 r. - 21 dni, w 1983 r. - 14 dni, w 1984 r. - 23 dni, w 1985 r. - 12 dni, w 1986 r. - 25 dni, w 1987 r. - 31 dni, w 1988 r. - 30 dni, w 1989 r. - 10 dni, w 1990 r. - 4 dni, w 1991 r. - 11 dni i w 1992 r. - 9 dni, łącznie 190 dni, czyli 6 miesięcy i 10 dni (k. 75 akt osobowych).

Sąd I instancji wskazał również, iż przyjęty przez organ rentowy ogólny okres składkowy i nieskładkowy wnioskodawcy, podlega pomniejszeniu dodatkowo o okresy przebywania wnioskodawcy na urlopie bezpłatnym: w 1994 r. 2 dni i w 1995 r. - 3 dni (razem z w/w - 195 dni, czyli 6 miesięcy i 15 dni).

Sąd Okręgowy podniósł dalej, że te urlopy bezpłatne wnioskodawca otrzymywał w celu sprawowania opieki nad dziećmi: L., ur. (...), na którego przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny; A., ur. (...); P., ur. (...); A., ur. (...) i J., ur. (...), na którego również przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny i wnioskodawca w okresach tego urlopu bezpłatnego, faktycznie sprawował opiekę nad dziećmi.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych i osobowych wnioskodawcy oraz złożonych do akt sprawy niniejszej, w oparciu o zeznania świadków J. P. (k. 35v.-36), J. Z. (k. 36) i J. M. (k. 36v.-37) oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy K. S., złożonych w charakterze strony (k. 37v., 29v.-30). Sąd ten wskazał iż autentyczność dokumentów nie budzi wątpliwości.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz zeznaniom wnioskodawcy, jako logicznym, niesprzecznym i mającym potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.):

Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (ust. 1);

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W myśl art. 7 pkt 5 tej ustawy, okresami nieskładkowymi są również przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:

- a) w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,
- b) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Według art. 32 ust. 1, 2 i 4 cyt. ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (ust. 1);

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 2);

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4).

Przepisy dotychczasowe, to przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (ust. 1), a okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

W postępowaniu sądowym nie obowiązują wskazane ograniczenia dowodowe, co oznacza, że wnioskodawca fakt jego zatrudnienia w szczególnych warunkach mógł wykazywać wszelkimi środkami dowodowymi, w tym również innymi dokumentami, zeznaniami świadków i jego zeznaniami, jako strony postępowania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r., II UZP 5/85, LEX nr 14635).

Stosownie do § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia, pracownik - mężczyzna, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący - 60 lat oraz ma wymagany okres zatrudnienia (łącznie 25 lat - § 3 rozporządzenia), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wskazał, iż wnioskodawca K. S., na dzień 1 stycznia 1999 r., wykazał 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych w tym sprawowanie opieki nad dziećmi w okresie korzystania z urlopów bezpłatnych i pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia (od 21 sierpnia 1973 r. do 23 września 1998 r.) oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Praca wnioskodawcy od 1 lipca 1978 r. do 30 czerwca 1991 r., to praca w szczególnych warunkach, na kolei, w rozumieniu § 4 ust. 3 rozporządzenia z 1983 r.

Z kolei praca wnioskodawcy na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych, w kanałach remontowych, to praca wymieniona w wykazie A, dziale XIV, poz. 16, stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia

Jednocześnie Sąd I instancji wskazał, że stosownie do treści art. 42 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, pracownikami kolejowymi w rozumieniu tej ustawy są osoby pozostające w stosunku pracy w innych jednostkach (komórkach) organizacyjnych, których pracownicy byli objęci dotychczasowymi przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Według ust. 2 cyt. przepisu, zatrudnienie pracowników kolejowych w jednostkach (komórkach) organizacyjnych, określonych w ust. 1, zwanych dalej „kolejowymi jednostkami organizacyjnymi”, uważa się w rozumieniu ustawy za zatrudnienie na kolei.

Wnioskodawca do dnia 30 czerwca 1991 r., będąc pracownikiem (...) Państwowych Zakładów (...) w B., był objęty przepisami ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.).

Ta ustawa utraciła moc z dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 195 pkt 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) i od tej daty zagadnienia zaopatrzenia emerytalnego pracowników kolejowych, reguluje ustawa o emeryturach i rentach z FUS.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 maja 2003 r., II UK 245/02, LEX nr 583952, po myśli art. 42 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, status „pracownika kolejowego”

w innej jednostce organizacyjnej, w której pracownicy byli objęci dotychczasowymi przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych, zachowali pracownicy „pozostający w stosunku pracy” w takich jednostkach z okresu sprzed wyłączenia tych jednostek ze struktury (...).

Wnioskodawca po wyłączeniu z dniem 1 lipca 1991 r. Zakładów (...) w B. ze struktury (...), nadal, bez przerwy, był zatrudniony w tych Zakładach - Przedsiębiorstwie Państwowym, a zatem w dalszym ciągu, do ustania jego zatrudnienia w dniu 31 października 1997 r., zachował status „pracownika kolejowego”, co oznacza „zatrudnienie na kolei”.

Tym samym Sąd Okręgowy uznał iż przy spełnieniu przez wnioskodawcę wszystkich warunków, wymaganych do przyznania emerytury, przysługuje mu prawo do tego świadczenia - od dnia 1 lipca 2018 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku o emeryturę - zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Apelację od opisanego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. . Zaskarżając wyrok w całości, wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, których uchybienie miało istotny wpływ na wynik orzeczenia tj. a/ art. 233 § 1 k.p.c. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018poz. 155 z późniejszymi zm.) - zwanej dalej "k.p.c.", poprzez:

- błędną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów i wyciągnięcie z nich błędnych oraz nielogicznych wniosków skutkujących błędnym ustaleniem, że wnioskodawca w okresie urlopów bezpłatnych sprawował opiekę na dziećmi podczas

gdy okoliczność ta nie wynika z materiału dowodowego zgromadzonych w przedmiotowej sprawie,

- nie rozważenie wszystkich istotnych okoliczności mających na celu ustalenie - czy w okresie przebywania na urloпах bezpłatnych Wnioskodawca sprawował osobistą opiekę nad dziećmi oraz oparcie się wyłącznie na dowodach z przesłuchania wnioskodawcy, z którego wynikają inne wnioski niż z dowodów

w postaci dokumentów;

b/ art. 473 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że Wnioskodawca w okresie urlopów bezpłatnych sprawował - osobistą opiekę nad dziećmi w oparciu o dowód z przesłuchania strony przeprowadzony na ostatniej rozprawie, podczas gdy konkluzja ta nie wynika jednoznacznie z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 7 pkt 5 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. 2018 r. poz. 1270 z późniejszymi zm.) poprzez jego błędne zastosowanie polegające na ustaleniu, że Wnioskodawca w okresie przebywania na urloпах bezpłatnych sprawował opiekę nad dziećmi, w konsekwencji czego uznanie tych okresów za okresy nieskładkowe, podczas gdy z dokumentów znajdujących się w aktach kapitałowych żony Wnioskodawcy wynika, że w tym okresie to ona sprawowała nad dziećmi, a okres ten został jej zaliczony do okresów nieskładkowych. W związku z powyższym apelujący wnosil o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt emerytalnych oraz kapitałowych żony wnioskodawcy T. S. na okoliczność sprawowania przez nią opieki nad dziećmi w okresie przebywania przez Wnioskodawcę na urloпах bezpłatnych

2.zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o oddalenie apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w całości oraz o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego stosownie do norm przepisanych. Wniósł również o oddalenie wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt emerytalnych oraz kapitałowych żony wnioskodawcy T. S., a w przypadku dopuszczenia i przeprowadzenia tego dowodu, wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu również z zeznań T. S. na okoliczności sprawowania opieki nad dziećmi przez wnioskodawcę w okresach wskazanych na karcie 75 akt osobowych K. S.

Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna w sposób skutkujący uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Sąd ten bowiem nie dokonał ustaleń koniecznych dla rozstrzygnięcia sprawy a wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, potrzeba prowadzenia w całości postępowania dowodowego występuje nie tylko w sytuacji, gdy Sąd w ogóle nie prowadzi takiego postępowania ale także wówczas, gdy postępowanie dowodowe zawiera wady niepozwalające na dokonanie jakichkolwiek ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 roku, I CSK 51/08 – LEX nr 465963).

Sąd Apelacyjny stwierdza, że Sąd Okręgowy nie przeprowadził właściwego postępowania dowodowego przed wydaniem rozstrzygnięcia co do ustalenia spełnienia przez wnioskodawcę przesłanek do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Ustalenia Sądu Okręgowego nie dawały podstawy do wydania wyroku, bowiem nie została rozpoznana istota sprawy. W rozpoznawanej sprawie przedmiotem sporu jest prawo ubezpieczonego do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 1440) z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (ust. 1);

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2). Według art. 32 ust. 1, 2 i 4 cyt. ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (ust. 1);

Sąd I instancji nie ustalił czy wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki do przyznania świadczenia emerytalnego z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy prowadząc postępowanie dowodowe nie poczynił żadnych ustaleń w zakresie wyjaśnienia czy wnioskodawca spełnia przesłankę posiadania wymaganego ogólnego stażu pracy. W uzasadnieniu wyroku zostało wskazane jedynie, iż przyjęty przez organ rentowy okres składkowy i nieskładkowy wnioskodawcy należy pomniejszyć dodatkowo o okresy przebywania skarżącego na urlopie bezpłatnym, razem o 6 miesięcy i 15 dni. Sąd Okręgowy stwierdził jednocześnie, że te urlopy bezpłatne wnioskodawca otrzymywał w celu sprawowania opieki nad dziećmi i skarżący w okresach tego urlopu faktycznie sprawował opiekę nad dziećmi. Sąd I instancji nie wyjaśnił na podstawie jakich dowodów poczynił powyższe ustalenia, ogólnie powołując się na zeznania wnioskodawcy i dowody z dokumentów. Opisane ustalenia wymagają wyjaśnienia w kontekście zeznań wnioskodawcy negujących fakt dłuższych urlopów bezpłatnych oraz ich lakoniczności odnośnie przyczyn udzielenia urlopów. Okoliczności te są istotne w odniesieniu do podnoszonych przez pełnomocnika wnioskodawcy w piśmie z dnia 13 marca 2019

roku procesowym , a następnie apelacji zarzutów dotyczących ilości dni urlopów bezpłatnych oraz prawidłowości prowadzonej dokumentacji ewidencyjnej , którą Sąd Okręgowy przyjął za podstawę ustaleń .Sąd nie wyjaśnił na jakiej podstawie ustalił ilość dni urlopów bezpłatnych skarżącego biorąc pod uwagę podniesione zarzuty iż wykazane na karcie 75 akt osobowych wyliczenie nie jest poparte żadnymi wnioskami urlopowymi. Wśród kart akt osobowych brak jakichkolwiek wniosków urlopowych wnioskodawcy potwierdzających to wyliczenie. Również z treści rocznych kart ewidencji obecności w pracy (k. 84- 91 verte) nie można jednoznacznie określić liczby dni urlopów bezpłatnych w przedmiotowym okresie. Jedynie na karcie za 1987 r. (k. 86 verte) jest kolumna opisana pismem odręcznym jako "bezpłatne". Podkreślenia wymaga również fakt, iż jest to inna kolumna niż te, na których prawdopodobnie opiera się wyliczenie zawarte na karcie nr 75. W opisanym piśmie podniesiono iż najprawdopodobniej podstawą kwestionowanego wyliczenia była kolumna U. Niemniej nie zawsze przedstawione tam wartości pokrywają się z wartościami wskazanymi na karcie nr 75. Ustalenie ilości dni urlopów bezpłatnych wymaga również odniesienia do zeznań skarżącego który przyznaje, iż korzystał z urlopów bezpłatnych, jednakże były to "pojedyncze dni", a nie okresy przekraczające niejednokrotnie miesiąc w skali danego roku. Brak ustaleń odnośnie okresów urlopów bezpłatnych i ilości wykazanych okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawcy uniemożliwia kontrolę prawidłowości wydanego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy uznał , iż w okresach urlopów bezpłatnych wnioskodawca sprawował opiekę nad dziećmi i zaliczył wskazane okresy jako okresy nieskładkowe. Poza ogólnikowymi zeznaniami wnioskodawcy Sąd I instancji nie prowadził żadnego postępowania dowodowego na okoliczności przyczyn udzielenia urlopów . Zgodnie z treścią przepisu art. 7 pkt 5a ustawy o emeryturach i rentach za okresy nieskładkowe uważa się przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat. Z pkt. 5 b cytowanego przepisu wynika ,że okres opieki nad dzieckiem na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko;

Sąd Okręgowy nie ustalił czy żona skarżącego poza urlopem wychowawczym w okresie od 16.03.1978 r. do 9.09.1980 r. przebywała na bezpłatnych urlopowach dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, oraz czy istniały okresy niewykonywania przez nią pracy - z powodu opieki nad dzieckiem , a nadto czy okresy te i w jakim wymiarze , w jakich okresach zostały jej uwzględnione do wysokości kapitału początkowego i emerytury.

Wobec potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości na wskazane okoliczności zachodziła konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przeprowadzenia postępowania przed Sądem I instancji. Sąd Apelacyjny nie miał podstaw, aby w tak znacznym zakresie prowadzić postępowanie dowodowe, gdyż ustalony w ten sposób stan faktyczny nie mógłby już zostać ewentualnie skorygowany przez sąd wyższej instancji.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy mając na względzie podniesione wyżej uwagi przeprowadzi dowód ze szczegółowych zeznań wnioskodawcy ,ze znajdujących się w aktach osobowych dokumentów odnośnie okresów urlopów bezpłatnych , porówna zestawienie urlopów bezpłatnych wnioskodawcy z dnia 10.04.1996 roku wykonane przez pracodawcę oraz karty ewidencji obecności skarżącego w pracy , ustali nadto przyczyny udzielenia przez pracodawcę urlopów bezpłatnych wnioskodawcy. Sąd Okręgowy przeprowadzi także dowód z akt kapitałowych i emerytalnych żony skarżącego T. S. , ustali czy do wysokości jej świadczenia zostały uwzględnione okresy bezpłatne z tytułu opieki nad dziećmi , w jakim wymiarze i okresach , na podstawie jakich dowodów i w odniesieniu do nich oceni wiarygodność zeznań wnioskodawcy dotyczących udzielenia urlopów w związku z koniecznością sprawowania opieki nad dziećmi. Sąd Okręgowy oceni czy fakt uwzględnienia żonie wnioskodawcy do wysokości emerytury powyższych okresów nieskładkowych ma wpływ na możliwość doliczenia skarżącemu okresów sprawowania opieki nad dziećmi. Sąd I instancji rozważy również czy dla uprawnień wnioskodawcy do świadczenia emerytalnego z tytułu pracy w szczególnych warunkach i wykazania posiadania 25-letniego stażu pracy ma znaczenia podnoszona okoliczność opieki nad dwójką dzieci wymagających stałej opieki. uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego . Spełnienie warunków z

art. przepisu art. 7 pkt 5b ustawy emerytalnej nie było przedmiotem badania zarówno organu rentowego jak i Sądu I instancji

W miarę potrzeby Sąd pierwszej instancji przeprowadzi także inne dowody konieczne dla rozpoznania sprawy. Tak zebrany materiał dowodowy oceni z uwzględnieniem zasad zawartych w treści art. 233 § 1 k.p.c. .

Mając powyższe względy na uwadze i na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108§ 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

Danuta Dadej-Więsyk Małgorzata Pasek Elżbieta Czaja